

Doctrina militar: desenvolupament d'un model propi

Un cop identificats els problemes als quals ens enfrontem, hem de decidir la manera com els resoldrem, per tal de triar les eines més adients per fer-ho.

Així doncs, per decidir **quines** forces de defensa necessitem, un cop resolt **per a què** les voldrem, haurem de respondre a **com** les farem servir. El com duen a terme la seva missió unes forces de defensa és el que respon la seva doctrina.

Missió

Tal i com descrivim al document "Una anàlisi estratègica" la primera responsabilitat d'un Estat és vetllar pels seus interessos vitals i, per garantir que aquests interessos vitals són satisfets, caldrà:

- Contribuir a la pau i l'estabilitat mundials i, més concretament i de forma decisiva, a la pau i estabilitat de la regió Mediterrània, participant en aquelles missions en les quals els organismes internacionals dels quals formem part (UE, ONU) ens requereixin.
- Garantir la sobirania nacional de les aigües territorials i de l'espai aeri, tot evitant el trànsit il·lícit i el contraban.
- Salvaguardar la vida i la llibertat dels nostres ciutadans arreu del Món.

Com discutim també al document "Una anàlisi estratègica" entenem que, en principi i a curt termini, la nostra independència, sobirania nacional i integritat territorial estarien garantides pel fet de pertànyer a un entorn internacional respectuós. Nogensmenys, caldrà que la doctrina contempli l'extrem d'una agressió bèl·lica convencional i com s'hi respondria.

Actor regional i mundial

En primer lloc caldrà desfer-nos del complex de "país petit". Una Catalunya independent seria un Estat d'una dimensió comparable a la d'Irlanda, Dinamarca, Àustria o Bèlgica (per més informació vegeu el document "Estructures de Defensa d'alguns estats: petit estudi comparatiu"), els quals sota l'empara de l'ONU, la UE o l'OTAN han participat i participen en tot tipus de missions internacionals.

Les tasques a dur a terme en aquest tipus de missions són la pacificació i la interposició entre bel·ligerants (que poden incloure el combat, normalment en condicions d'asimetria), seguretat, el proveïment d'ajuda humanitària, la protecció de cooperants civils, etc. però també poden incloure –ras i curt– missions de combat, per a la neutralització d'elements hostils.

A causa de la naturalesa asimètrica d'aquesta mena d'operacions, són dutes a terme per unitats d'infanteria lleugera amb el suport de vehicles de combat d'infanteria (IFV

– *Infantry Fighting Vehicle*) preferentment moderns amb rodes (no erugues) modulars i multi-missió¹, i transports blindats MRAP² (*Mine Resistant, Ambush Protected*) amb capacitat de ser projectades per via aèria o naval.

En aquest tipus de missions cal una capacitat suficient de projecció de la força. En un context multinacional no cal una autosuficiència total pel que fa a aquesta capacitat de projecció, ja que es podrà comptar amb el suport dels aliats. Tanmateix, és bo i necessari mantenir un cert marge de maniobra, per la qual cosa caldran aeronaus (avions) de transport³ amb capacitat, per exemple, per carregar un dels IFV esmentats des de Catalunya. Així mateix, dins el teatre d'operacions caldran aeronaus (helicòpters) polivalents⁴ per proporcionar mobilitat, transportar càrregues mitjanes i, fins i tot donar suport aeri a les forces terrestres.

Pel que fa a la projecció naval, el màxim que es podria contemplar seria l'adquisició de vaixells d'assalt amfibi⁵ però pensem que en un context com el que esmentem seria una despesa que no estaria justificada. Enlloc d'això caldria comptar també amb la col·laboració dels aliats, així com el nòlit de vaixells civils. No obstant això, sí que caldria contemplar l'adquisició de naus polivalents, de dimensió més petita, com ara corbetes, amb plataforma per a un helicòpter⁶, *cutters* o patrulleres d'altura (OPV – *Offshore Patrol Vessels*)⁷ i llanxes ràpides d'assalt⁸.

Estat sobirà

La capacitat d'un Estat de mantenir el control sobre les seves aigües territorials i el seu espai aeri és un dels trets que defineix un Estat com a sobirà. Per tal que la resta d'estats de la comunitat internacional ens tinguin en consideració i ens tractin com a iguals, és quelcom que haurem de garantir.

Pel que fa a les aigües territorials, hi ha diversos models (vegeu el document "Estructures de Defensa d'alguns estats: petit estudi comparatiu") però, per una qüestió d'eficiència econòmica, creiem que la millor opció seria dotar a la força naval de competències, ensinistrament i mitjans per exercir de guàrdia costanera, evitant així duplicitats amb altres cossos.

De fet, durant els seus primers anys de funcionament, la força naval –tant pels mitjans escassos de què disposaria com per ser la necessitat més immediata– podria assumir només les missions típiques de guàrdia costanera: cerca i rescat, aplicació de les lleis, seguretat de les rutes marítimes, hidrografia i manteniment de senyals i control fronterer. Així, no seria fins a una fase posterior, en la qual seria plenament operativa, que podria encarregar-se de missions genuïnament militars.

Per això, caldria posar un especial èmfasi en la polivalència dels vaixells dels quals es doti a les forces navals, com s'ha esmentat al punt anterior. A més, caldria destinar aeronaus a missions de vigilància marítima (les quals, amb la tecnologia actual, poden ser no tripulades), cerca i rescat⁹.

El control de l'espai aeri s'efectua mitjançant bases de radar fixes (de les quals ja n'hi ha algunes al nostre territori) i mitjançant sistemes aerotransportats d'alerta primerenca i control, més coneguts per les sigles AEW&C o AWACS. Pel que fa a aquests, sembla que tenen bastant de futur els no tripulats, també.

En temps de pau, es considera que un Estat té la supremacia sobre el seu espai aeri. Malgrat això, caldria contemplar l'extrem d'haver d'exercir la força davant d'una amenaça aèria. Per respondre-hi caldria una certa capacitat en forma d'avions de caça¹⁰, ja que en cas de confiar completament en els nostres aliats, el temps de resposta seria insuficient per neutralitzar aquesta amenaça.

Salvaguarda de la ciutadania

En un Món globalitzat hi ha ciutadans i ciutadanes de Catalunya arreu, duent a terme tot tipus d'activitats, des de negocis o turisme fins a cooperació, sovint en països conflictius o directament en estats fallits. Cal que la ciutadania s'autoprotegeixi en aquests contextos però en cas que els sistemes de seguretat fallin, l'Estat ha de responsabilitzar-se de la vida i la llibertat de la seva ciutadania.

Per això cal tenir la capacitat d'intervenir –amb el coneixement i col·laboració de les autoritats locals o de forma encoberta– en un termini molt curt de temps i en qualsevol lloc del Món, per rescatar a les catalanes i catalans que puguin haver estat víctimes d'un segrest per motius ideològics o econòmics, o que hagin de ser evacuats d'una zona on esclati un conflicte o hi hagi un desastre natural.

En operacions d'aquest tipus pot córrer un gran risc la vida dels propis rescatadors, calen unes capacitats molt especialitzades i una logística complexa, per la qual cosa s'haurien d'encarregar a unitats especials de les forces de defensa, les quals serien les úniques capaces de mantenir una preparació, disponibilitat i infraestructura suficients per a respondre-hi.

Dissuasió convencional

Tots els escenaris descrits responen a un panorama internacional ideal, on els estats acaten les lleis i compleixen els tractats. En aquest context, la doctrina per a unes forces de defensa que hem esbossat seria vàlida i la ciutadania de Catalunya no s'hauria de preocupar de la defensa de la independència, de la integritat i de la sobirania de l'Estat –la seva existència mateixa–, que estaria assegurada pel reconeixement mutu i les aliances establertes amb els altres estats. Tanmateix, tots els estats del Món retenen una capacitat de dissuasió davant d'amenaçes (més o menys concretes) a la seva existència.

Per tant, caldria que ens plantegéssim com fer front a una agressió convencional –una guerra, en el sentit clàssic–. Donades les característiques de Catalunya i la desproporció respecte dels estats veïns, considerem inviable la opció d'un

enfrontament simètric, ja que l'escalada armamentista necessària per atènyer una dimensió capaç de fer-hi front és poc justificable.

Davant d'una guerra d'agressió contra Catalunya, duta a terme per un estat d'una dimensió desproporcionadament més gran, pensem que el més adient seria una estratègia de defensa en profunditat.

Per això, a més de les unitats de professionals a temps complet, les missions de les quals hem descrit més amunt, serien necessàries unitats de reservistes capaces de mobilitzar-se ràpidament en cas de necessitat.

Així, les unitats regulars tindrien la missió d'aturar tant de temps com fos possible l'avanç de les forces invasores, per donar temps a les unitats reservistes de mobilitzar-se i dispersar-se pel territori, assumint que les grans ciutats serien difícilment defensables. Les unitats de reservistes, amb el suport de les unitats professionals supervivents, endegarien llavors una guerra de guerrilles (emboscades, sabotatge, incursions, cops de mà) amb l'objectiu d'hostilitzar i delmar a l'ocupant i fer insostenible l'ocupació a llarg termini. Els grans nuclis de població únicament s'haurien de contemplar com a punts on immobilitzar efectius i material de l'enemic, duent-hi a terme operacions breus que l'hi mantinguessin fixat tot generant-li un desgast constant.

En aquest sentit, recollint la tradició pròpia d'estructures d'autodefensa, creiem que seria convenient establir un servei militar voluntari, obert a qualsevol persona que reunís uns requisits físics i psicològics. Aquest servei militar voluntari per una banda serviria per capacitar militarment a la ciutadania que, després del servei, podria passar a formar part de les unitats de reservistes i, per l'altra, seria la porta d'entrada obligada per accedir a les unitats regulars.

Considerem especialment important que l'accés a les forces de defensa sigui únic tant per a tropa com per a comandaments, tant sotsoficials com oficials, amb un sistema formatiu progressiu i un sistema de promocions i ascensos radicalment meritocràtic.

En un proper comunicat, en base a tots els elements que hem desgranat, esbossarem la possible composició i dimensió que haurien d'atènyer unes forces de defensa de Catalunya.

ANC – Defensa

1 Per exemple els MOWAG "Piranha"

2 Per exemple els RG-31 "Nyala"

3 Per exemple els Lockheed-Martin C-130J "Super Hercules"

4 Per exemple els Bell 412

5 Per exemple els classe "Wasp"

6 Per exemple les classe "Visby"

7 Per exemple les classe "l'Adroit"

8 Per exemple les classe CB90

9 Per exemple els EADS CASA HC-144

10 Per exemple els General Dynamics F-16 "Fighting Falcon" en alguna de les seves múltiples variants